

הטיול שלי עם ארצי

היעל הכי מיוחד באזור נוסע עם חברו גבע למבצר נמרוד ולומד על אבירים אמיצים, עבדים קדומים וקרבות עתיקים

ממלכת ירושלים הצלבנית בקרב המפורסם בקרני חיטין ולשלוט בארץ ישראל".

האימפריה הגדולה

ארצי הסביר לי שהמוסלמים ניצחו את הצלבנים גם בגלל המדים והנשק שלהם, שהתאימו יותר למזג האוויר שהיה אז בארץ. הצלבנים, שהיו לבושים בשריון כבד ממתכת, הזיעו מאוד והיה להם קשה לנצח את הלוחמים המוסלמים שהיו לבושים בגלבוניות האווריריות ובשריון קל. הייתי מרותק לסיפור. דמיינתי לעצמי את הלוחמים עם הכאפיות מול האבירים עם שריון הברזל. ארצי המשיך להסביר: "עם מותו של סאלח א־דין, ירשו בניו את האימפריה הגדולה אך לא הצליחו לשלוט בה. בסופו של דבר, אחד מאחיו השתלט על הממלכה וחילק אותה בין בניו. אדם בשם אל־עזיז עות'ימאן התמנה להיות אחראי לאזור הבניאס, נחל שזורם קרוב מאוד למבצר נמרוד", הסביר ארצי. "בדמשק שלט אחיו הגדול, אל־מועט'ים".

ארצי עצר את הסיפור פתאום ושאל אותי: "תגיד, אתה רב עם אחיך לפעמים?"

"המון פעמים", עניתי.

"אז תדע לך שגם השליטים המוסלמים של ארץ ישראל התחילו לריב ביניהם וכדי לנצח הם כרתו בריתות עם אחרים".

"מה זה כרתו בריתות?", אני שואל.

"זה אומר ששניים מהם התאחדו כדי לנצח את השלישי. כמו למשל הברית שנכרתה בין שליט מצרים המוסלמי לקיסר הגרמני פרידריך השני, כדי לנצח את שליטי הארץ ממשפחת סאלח א־דין. השליט המצרי העניק לצלבנים את השליטה על ירושלים בתמורה לעזרה נגד האח בצפון. אל־מועט'ים ואל־עזיז נלחצו מכל העניין והחליטו לבנות מהר מצודה שתגן על הדרך לדמשק, בירת

מבט ממבצר נמרוד

כתיבה: רויטל בן־יהודה, צילומים: דורון ניסים

סיפרו לי שאנחנו נוסעים לצפון, למקום מדהים בשם מבצר נמרוד.

כשסוף סוף נרדמתי, חלמתי שאני אביר שנלחם להציל את המבצר שלי מהאויבים המרושעים. בבוקר עלינו ארצי ואני על המכונית יחד עם ההורים, והתחלנו לנסוע לצפון. בדרך ארצי התחיל לספר לי קצת על המבצר המדהים הזה שאליו אנחנו נוסעים.

"שמעת פעם על סאלח א־דין?", הוא שאל אותי.

"ממש לא", עניתי.

"אז בוא איתי. נקפוץ יחד לימי הביניים הרחוקים, אחת התקופות הסוערות שידע האזור. בארץ ישראל שלטו אז הצלבנים וגם המוסלמים, וכולם רצו לשלוט על ירושלים ועל הדרכים המובילות אליה.

"בשנת 1187 הצליח סאלח א־דין, השליט המוסלמי (האויבי) הנווד, להכניע את

לום ילדים, נעים להכיר. שמי גבע וזה ארצי, החבר היעל שלי. קיבלתי אותו ליום ההולדת כשהגעתי לגיל חמש. ההורים שלי מאוד אוהבים לטייל (אני חושב שעליהם כתבו את השיר "אבא, אמא, קצת יותר לאט...!") וכשהחליטו שהגעתי לגיל המתאים, הם נתנו לי את ארצי. אמא הסבירה לי שכשמטיילים עם ארצי זה לא דומה לאף טיול אחר, כי ארצי מכיר יותר טוב מכל אחד את ארץ ישראל. כל טיול איתו זו הרפתקה. לפעמים אפשר להכיר איתו מקרוב גם בעלי חיים וצמחים מיוחדים, שלבני אדם רגילים קצת קשה להתקרב אליהם בדרך כלל.

אל המבצר

אני זוכר מצוין את הטיול הראשון שלנו. בלילה לא הצלחתי להירדם. אבא ואמא

אמא גוזל

400 גוזלי ציפורים הגיעו תוך חודשיים לבית החולים לחיות בר של הספארי ורשות הטבע והגנים. מדובר במספר חריג: ככל הנראה, הסיבה העיקרית לריבוי הגוזלים קשורה בתקופת הקינון שחלה עכשיו וכוללת לא מעט ימי שרב שבהם גוזלים רבים נופלים מהעצים. כיום, עם הגברת המודעות בציבור לפעילות בית החולים לחיות בר, מגיעים גוזלים רבים למקום – ומקבלים טיפול רפואי מסודר.

מרגש במיוחד היה סיפורם של שלושה גוזלי הבולבול שהגיעו לבית החולים, כל אחד מהם הובא על ידי אדם אחר, אך כולם שוכנו יחד. כעבור כמה ימים החלו שלושה להתרגל לכלוב ההאכלה שלהם, אלא שאז אירע מקרה מוזר: בוקר אחד גילינו להפתעתנו שהגוזל הבוגר יותר מגיע ראשון אל המטפלים, מקבל מידיהם מזון ועף מיד להאכיל את הקטנים. כך עשה יום אחר יום. תחילה האכיל אותם ורק אחר כך החל לאכול בעצמו. בשלב זה עדיין לא ניתן לקבוע אם מדובר בזכרים או נקבות, אבל בעובדה אחת אין ספק: הגוזל הבוגר, או ה"גוזלית", פיתה רגש אמהי כלפי אחיו המאומצם. מתברר שרגש כזה אפשר לפתח גם בבית החולים.

שגית הורוביץ, ספארי רמת גן

רצתי אחריו ונעמדנו לפני הכתובת החקוקה באבן, שבה מספר ביברס איך שיפץ והרחיב את המצודה. "אז מי היו הממלוכים?", שאלתי. "הם היו העבדים של המוסלמים, המילה 'ממלוכי' בתורכית אומרת שאתה שייך למישהו. כלומר, עבד שלו". "עבדים? אז איך הם שלטו?", שאלתי. "הם מרדו באדוניהם והפכו לשליטי מצרים. אחר כך התחילו במסעות כיבוש – ככה הם גם כבשו את המבצר שלנו. ביברס פיאר את המצודה, ביצר אותה, והעניק אותה כארמון לסגנו ביליכ. את מפעל הבנייה הגדול שלו הנציח ביליכ בכתובת הזאת, משנת 1275, הנמצאת במבצר עד היום".

ארצי ואני המשכנו לטייל עוד קצת בין חדרי המבצר והמגדלים. "ארצי", אמרתי, "אני חושב שלמדתי המון היום אבל עכשיו אני קצת עייף". "מצויין", חייך ארצי, "אז הגיע הזמן לשנת הלילה המיוחדת שלנו". "מיוחדת?", הסקרנות שלי התעוררה. "כן, ישנת פעם באוהל?". "אף פעם", אמרתי. "אז בוא ניסע לחורשת טל. האוהל מחכה לנו...", אמר ארצי. לישון באוהל, חשבתי לעצמי, זה בטח משונה. אבל העייפות מהיום המיוחד הזה כבר התחילה להשפיע עליי והרגשתי שהעיניים שלי נעצמות. לפני שנרדמתי עוד הספקתי לשמוע את ארצי לוחש לי: "מחר נלך לטייל בעוד מקום מיוחד במינו. בשמורת הטבע הראשונה של ישראל. אתה יודע מה שמה?". על זה כבר לא יכולתי לענות, כי הייתי כבר עמוק בארץ החלומות.

ילדים, האם אתם יודעים איזו שמורה הוכרזה כראשונה בישראל? כתבו לנו, ותוכלו לזכות בפרס מדליק. **בגיליון הבא: נמשיך לטייל עם ארצי בשמורה הראשונה...**

האזור. וכך, בשנת 1127 בנו האיובים את מצודת נמרוד והמשיכו להרחיבה גם בשנים שלאחר מכן. כמה שנים מאוחר יותר השתלט ביברס, השליט הממלוכי הנודע, על ארץ ישראל ומינה את סגנו ביליכ למפקד מצודת נמרוד. "רגע, רגע", אמרתי, "הבנתי שהיו מוסלמים ונוצרים, אבל מי אלה בכלל הממלוכים?". ארצי חייך ואמר: "תביט החוצה גבע, הגענו למצודה. את הסיפור על הממלוכים כבר אספר לך בפנים, ליד הכתובת של ביליכ".

איפה ארצי?

ההורים זירזו אותנו לרדת מהמכונית והשמיעו קריאות התפעלות: "ראיתם איזה נוף?". ארצי הראה לי את הנוף של עמק החולה הצופה אל הרי הלבנון, ואמר שכשנעלה אל המבצר הנוף יהיה אפילו יפה יותר. התחלנו בצעידה על המצוק ופתאום ארצי נעלם. "ארצי", קראתי בקול, "ארצי?". "אני כאן במבצר", הוא קרא אלי בחזרה. "אבל איך נכנסת?", שאלתי. ארצי חייך חיוך ערמומי ואמר: "דרך דלת הסתרים של המבצר". התחלתי לחפש את הדלת שהיתה, כך מסתבר, מאחורי תלולית שהסתירה את הנכנסים והיוצאים ממנה. "הדלת שימשה את השליט כדי לברוח במקרה של סכנה", הוא הסביר. עלינו במדרגות אל המרפסת וטיילנו בין חדרי המבצר. כאן הראה לי ארצי את חרכי הירי, את השירותים המיוחדים של השליט ואת האולם שהפך לבית סוהר אחרי שהמצודה ננטשה. "אבל למה היא ננטשה?", שאלתי. "או, אני חושב שאנחנו צריכים לחזור לסיפור שלנו... איפה הפסקנו קודם?". "הבטחת להראות לי את הכתובת של ביליכ?". "נכון", אמר ארצי, "בוא אחריי".